

Író. Sorozatban. Jó író. És Szegedhez kötődő író. Érted? Ezt a szerkesztő kérdezi. Nagydarab fickó. Erős. Jobb, ha értem. Megtisztelő feladatok elől ne meneküljön az ember.

- **Az anyag tisztelete**
- **Aki délelőtt nem volt eb...**

Intarzia – mackónadrágban

– Szóval? – magasodik fölém harminc centivel a szerkesztő. – Szóval!

● **Tóth Béla – mondom. – Kezdjük vele!**
– Az más – enyhül meg a szerkesztő, máris kisebbnek látszik, nagyobbak szerkesztői mivoltában.

● **Akkor megy veled a fotós is. És holnapra.**
És jön a fotós is. És kaptint, és elmegy. (A fotó látható.)

A Bokor utca 1. vasajtájához Béla egy nyűtt mackónadrágban jó elő.

● **Te csöngettél?**
– Naná. Nem is A köszörűs kádi. Az csak köszörül, nem csönget.

Szeged József Attila-díjas írójának, a jeles könyvtár-igazgatójának a Kádi volt az első könyve. Mesés volt, de hogy meséskönyve-e, ma sem tudom eldönteni. Bölcs könyvekről számszám ből-cselkedni.

1977-ben, istenem, milyen rég volt, milyen közel van mégis, Béla így kezdte a faggatásra:

– Elütöttem az ötven évet. Nézem a régi Délmagyart, a régi képet. Béla kezében ott a gyalu.

A gyalu fontos. Szerszám. De erről majd később. Béla most egy borosüveg dugójával bibelődik. Egy óriási pukkanás után – a dugó elhagyja palackját – a hetvenéves Tóth Bélára koccintok vele.

Az ember nem mackónadrágban képzel el egy hetvenéves magyar író. Az ember mackónadrágban ejtőzve is nehezen érti meg egy hetvenéves író örökös gyaluságát. (A gyaluság fogalmát, kérem, ne keressék a szótárban, nem fogják megtalálni. Az anyag tiszteletét

Beszélgetés Tóth Bélával

● „Az íróság narkózis. Nem lehet nélküle élni.”

jelent, meg azt, hogy nem a szükségképp keletkező forgács a fontos, bár rossz korokban abból csinálnak díszeket a Sztálinok feje köré.) Tóth Béla forgácsgyártók között maradt meg tisztességes asztalosnak. Mondhatnók, könnyű volt neki, mert mester. Csakhát a kor. Akinek nincs fantáziája, el se képzelje: írónk azért került konfliktusba az akkori ostoba hatalommal, mert azt merészelt mondani, hogy aki délelőtt nem volt eb, nem lehet kutya az délután sem. Titórol mondta. Akkor. Egy olyan megyében, amelyikben ez megbélyegzendő véteknek minősült. Frontmege volt.

● **Igazgató úr?**
– A műhelyben van. Intarziázik!

● **Miii?**
A Közművelődési Palota portásnéje lekezelő fölényrel sajnált le.

– Dolgozik, érti? Dolgozik. Akkoriban írta sorozatát a Tiszáról a Tiszatájban, igazgatta a város könyvtárát, akkoriban írta a Mi, jani-csárokot, de a gyaluhoz akkor sem maradt hűtelen. Ma sem az.

● **Írsz?**
Béla tölt egy pohárral.
– Kikívánkozik belőlem.
● **Mint ez a rizling a palackból?**
– Úgy. Jó bor, ne maradjon benne.

● **Miket írsz?**
– Meséket. Háromszáz oldalnyi jött össze. Eddig.
● **Lesz-e belőle könyv?**
– Előbb kiadó kéne.

Tóth Béla mester úrnak majdnem tucatnyi könyve jelent meg az elmúlt évtizedekben. Szegedi lapban, szögedi olvasónak tán föl se kéne őket sorolni. Én mégis megteszem. A fiatalok miatt. Hátha újra felfedezi valaki a Gyaluvonásokat, Az anyám

fiait, vagy az Atya, Fiú, Szentlélek betűösvényeire lép. Eztán ügyis elolvassa a többit.

● **Szóval, dolgozol?**
– Az íróság narkózis. Nem lehet nélküle élni.

● **És az olvasóság?**
– Az is narkózis. Az igazi olvasónak legalább is az.

Telefon csirreg és Béla telefonálni megy. Néze-lődöm a Bokor utca egybeli szobában. Könyvtárszoba ez is.

– Nemcsak a könyveknek van meg a maguk sorsa, megvan az a könyvtárosoknak is. A könyvcsináló író, a könyvkínáló könyvtáros maga is könyvek foglya. Tóth Béla Dombiratos szülötte, de egyike a legszögédibb szegedieknek, mondom a rizlingnek, aki ott fülel a karcsú pohárban. A rizling nem szereti az ilyen hosszú bekezdéseket, mi sem szeretjük, hogy nem szereti, Béla megjön a telefonálásból, s a rizlinget, bosszúból, eltüntetjük a pohárból.

● **Mire ittunk?**
– Dombiratosra. Az a könyv...

Béla elhallgat, papírt vesz elő, ír. Ezt:

„Dombiratos. Szülőfalum pusztában elimádkozott megéneklése, amit én tudok róla, ahogy én el tudtam dadogni nagy imádatomban.”

Béla szerintem, sokkal inkább szögedi már. Azon töprengek közben, mit fog írni a szögedi meséskönyv után egy másik papírlapra, ha lesz kiadó. Remélem, lesz.

● **Amúgy?**
– Amúgy jól vagyok.
● **A jövő?**
– Temető kapuja sarkig ki van tárva.

● **De nem mész.**
– Nem.

● **Menjen inkább a rizling.**
A rizling megy.

Petri Csathó Ferenc

● Az élet problémái

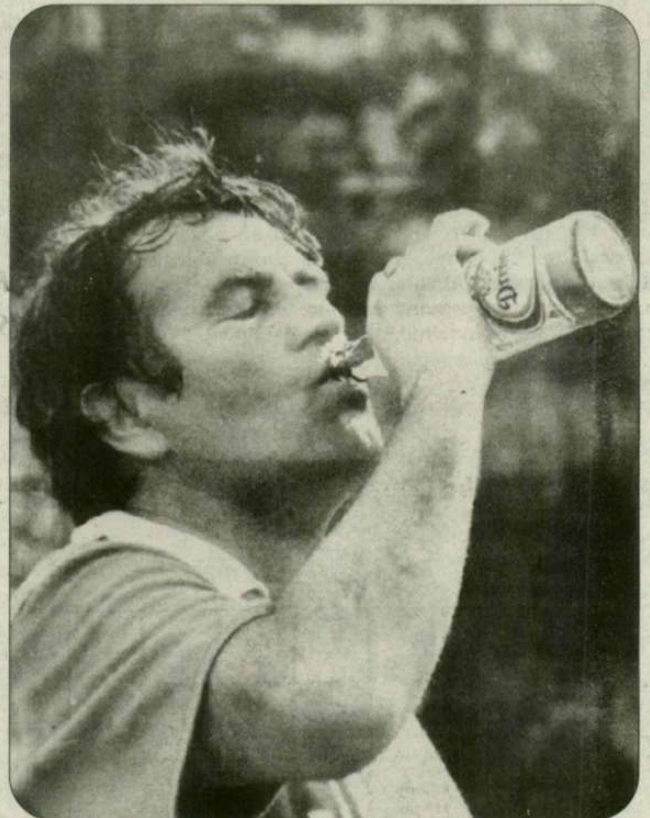
Az igazságtalanság

Az életben nagyon sok igazságtalanság van, átlagosan egy ember naponta legalább kettővel találkozik. Egy nem átlagos ember ennél sokkal több igazságtalansággal is találkozhat, csak nem biztos, hogy észreveszi mind, mert vannak olyan igazságtalanságok, amelyeket nagyon jól álcáznak, vagy pedig úgy tüntetik föl az igazságtalanságot, hogy az szükségesszerű, más mód nem ad kiutat. Általában az ilyen kiutak szülik a bazugságokat. Olyan idő soha el nem fog jönni, amikor nem lesz igazságtalanság, mert nagyon sok embernek párbuzamosan másban és másban van igaza, amelyek ellentmondanak egymásnak. Az igazságtalanság többnyire összekapcsolódik a hatalommal, de nem minden esetben. A hatalom megszerzése, az uralkodás vágya többnyire

az én túlértékeléséből fakad, vagy éppen a kisebbségi komplexusok kiküszöböléséből. Az anyagi javak korlátozott számban állnak rendelkezésünkre, ezért már a helyzet alapanyaga azt a készletet biztosítja, hogy a hatalom révén minél többet szereztünk meg önmagunknak, amely többet a hatalmat erősíti. Ezt általában a rosszabb sorsban élők igazságtalanságnak tartják. A modern társadalmak az igazságtalanság érzetének fékentartására sokféle csettelt ki, de többnyire csak azért, hogy saját lelkiismeretüket megnyugtassák. Az ilyen lelkiismereti bazugság a legkörmönfontabb igazságtalanság, amelyről egyszer mindenkinek számat kell adnia.

(manczy)

Pályázat sörírásra

● Ezután jön a 3000 leütés...

A maláta című sörirodalmi és korcsmakulturális folyóirat irodalmi és fotópályázatát hirdet a „Sör és derű” témakörben. A pályázatra egyperces (maximum 3000 leütés) novellákat valamint képeslap méretű fotókat várunk. A pályázatok első díja 6-6000, második díja 4-4000, harmadik díja 2-2000 forint. Beküldési határidő: 1995. március 15. Eredménybirtetés 1995. április 22-én lesz. A pályázatokat a maláta címére kell küldeni: 1464 Budapest, Pf.: 1226.

Baka István

Siralomház

Nagyon közel lett a távol,
Már félig benne élek én;
Mint felbontott palack nyakából,
Csurog az édes, égi fény

Napjaim csorba poharába;
S iszom, amíg tart, úgy iszom,
Mint utolsó kancsó borát a
Betyár, ha csendörtoll-iszony

Lesi az órát ásitozva, –
Mikor vezethet engemet
Az udvarnégyszög – borzalomba,
Ahol akasztófám mered?

Nagyon közel lett a távol;
És végleges ítéletem:
Csurog-csurog az ég nyakából
Megromlott fényű életem.

Hegyes volt a villa. Csak úgy szikrázott rajta a fáradt szeptemberi napsütés. A japánszeletről krémes, sárga csikban folyt alá a marcipán-köteg; sűrű áradat magával sodort egy újtába bukó tézta-szigetet is, majd lehorgonyzott a szalvéta és a kistányér között.

Alig voltak a szalonban. Jóformán minden asztalhoz jutott egy-egy pincér, akik viszont szívesebben diskuráltak a konyhán a szakácsal (persze néhány korty jóféle, meg pár minyon társaságában), mint ahogy a nyakkendő és kevésbé nyakkendő vendégek körül legyeskedtek volna.

A sarokban magányosan egy jókora cserépes száj meredt egy reszkető somlói galuskára. Szegény ijedtében oly kicsire húzta össze magát, hogy csak akkor lehetett érze-

Legyező,

avagy miként untassuk balálra a gyanútlan olvasót

kelni létezését itt, az anyagi világban, mikor a nyolc nikotináztatta metszőfog gyilkos kattanással magába zárta. Utána halk csobbanás, a szóda sustergeése hallatszott, majd minden újra beleolvadt a fagyaltkelyhek ázott eperillatába.

A szomszéd asztalon még mindig érintetlenül árválkodott a japánszelet. Egyre laposabb pillantásokkal csalogatta gazdáját, akinek azonban más dolga akadt...

A kíváncsi tekintetek kereszttüzeiben csaknem teljesen felolvadt a cukormáz. A csen-

det időről időre diszkrét újságcsattanások s a pletykás kávéházi legyek kompániája törté meg. Föl-le, föl-le: himbálózott a postászöld vászonzakó tulajdonosa, ahogy megpróbálta röptükben arrébb hessegetni a hivatlan asztaltársakat. Veszedelmes fegyvert csavart a lapból, s azzal támadt a zümmögő kis jövevényekre. Mindhiába. Mihelyt visszatelepedett a sütemény mellé, az apró jószágok már újra a tányér szélén dörszölték szemtelenül vézna lábacskaikat. És így ment ez egész délután. Vendé-

gek mentek, vendégek jöttek, de a zöld vászonkabát mintha hozzánt volna a helyiség krizantémos tapétájához, s a lány légyzene fülsiketítő dobpergésre váltott.

A japánszelet már rég lemondott arról, hogy valaha is megegyék. Árván és értetlenül lapult az asztal szögletében. A zöld kabátos türelem viszont annál gyorsabban fogyott. A vörösen lüktető kuglifeléből dühtől részegült szempár leste áldozatait. Szikrázott a levegő. A gyanútlan állatkák persze mindebből semmit sem sejtettek. Egészen addig, míg egy éles villanással földhöz nem szögezte őket a réműlet, azaz hogy a szárnyaikba fúródó ezüst tortavilla.

És lassan helyére került a japánszelet is.

Julesz Máté